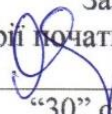

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Кафедра теорії початкового навчання

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Завідувач кафедри
теорії початкового навчання

О. П. Муковіз
“30” серпня 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВВ3.3.24 МЕТОДИКА НАВЧАННЯ РОСІЙСЬКОЇ МОВИ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Спеціальність 013 Початкова освіта

(шифр і назва напрямку підготовки/спеціальності)

Освітньо-професійна програма Початкова освіта. Дошкільна освіта

(назва освітньої програми)

Факультет/інститут початкової освіти

(назва факультету/інституту)

2019 – 2020 навчальний рік

Робоча програма з дисципліни «Методики навчання російської мови» для студентів спеціальності 013 Початкова освіта

Розробник: Г. П. Волошина, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії початкового навчання

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри теорії початкового навчання

Протокол № 2 від 30 серпня 2019 року.

Завідувач кафедри теорії початкового навчання

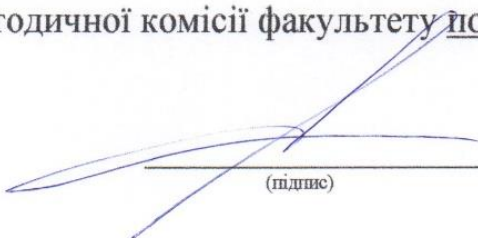
(підпис)

(Муковіз О. П.)
(прізвище та ініціали)

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні науково-методичної комісії факультету початкової освіти

Протокол №1 від 30 серпня 2019 року

Голова науково-методичної комісії факультету початкової освіти

(підпис)

(Ящук О. М.)
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <u>01 Освіта</u> (Шифр і назва)	Вибіркова	
Модулів – 1	Спеціальність <u>013 Початкова освіта</u> (шифр і назва)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		4-й	3-й–4-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання ІНДЗ _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		7-й	6-й–7-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – самостійної роботи студента –	Освітній ступінь: <u>бакалавр</u>	Лекції	
		14 год.	6 год.
		Семінарські	
		16 год.	6 год.
		Лабораторні	
		8 год.	–
		Самостійна робота	
		52 год.	78 год.
		Індивідуальні завдання:	
–	–		
Вид контролю:			
залік	залік		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 42/58

для заочної форми навчання –

2. Мета та очікувані результати

Мета курсу «Методика навчання російської мови» у початкових класах—сформувати у майбутніх учителів початкових класів систему знань і практичних умінь і навичок, спрямованих на підвищення ефективності навчально-виховного процесу на уроках російської мови, на формування в учнів практичних навичок володіння російським мовленням; створити міцну і відносно завершену комунікативну основу, необхідну і достатню для спілкування учнів молодшого шкільного віку, для подальшого вивчення російської мови в наступних класах.

Завдання

У процесі вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньої програми у студентів необхідно сформувати достатній рівень предметних компетентностей, необхідних для подальшого професійного зростання, зокрема: забезпечення позитивної мотивації до вивчення російської мови, формування і розвиток у молодших школярів «уміння вчитися» з усіх видів мовленнєвої діяльності в усній та письмовій формі; виконувати пізнавальну діяльність у відповідності з метою і умовами, у яких виконується завдання; формування і розвиток у студентів і школярів здатності слухати і розуміти судження, аргументувати його розвиток; здатності працювати з підручником, визначати мету діяльності; складати алгоритм виконання дії; виявляти ціннісне ставлення щодо результату і процесу власної та учнівської діяльності; усвідомлювати, аналізувати, оцінювати, коригувати результати своєї діяльності.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен опанувати такими компетентностями:

ФК 3. Педагогічна компетентність. Здатність до проектування, організації, оцінювання, рефлексії та коригування освітнього процесу в початковій ланці освіти.

ФК 4. Методична компетентність. Здатність ефективно діяти, розв'язуючи стандартні та проблемні методичні задачі під час навчання учнів освітніх галузей/змістових ліній, визначених Державним стандартом початкової загальної освіти.

Очікувані результати навчання:

ПРН 2. Знати мету, завдання, зміст, методи, організаційні форми й засоби початкової освіти, суть процесів виховання, навчання й розвитку учнів початкової школи. Знати структуру календарно-тематичного планування, особливості ведення журналу обліку успішності учнів. Знати специфіку виховної роботи на уроках й у позаурочній діяльності.

ПРН 5. Застосовувати знання, уміння й навички, що становлять теоретичну основу освітніх галузей, визначених Державним стандартом початкової загальної освіти під час розв'язування навчально-пізнавальних і професійно-зорієнтованих задач.

ПРН 9. Моделювати процес навчання учнів початкової школи певного предмета: розробляти проекти уроків, методику роботи над окремими видами завдань.

3. Мова навчання

Мова навчання: російська.

4. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. НАПРАВЛЕННОСТЬ И СОДЕРЖАНИЕ ОБУЧЕНИЯ РУССКОМУ ЯЗЫКУ В НАЧАЛЬНЫХ КЛАССАХ В ШКОЛАХ С УКРАИНСКИМ ЯЗЫКОМ ОБУЧЕНИЯ.

ТЕМА 1. Теоретические основы обучения русскому языку

Теоретические основы методики обучения русскому языку: предмет методики, ее задачи, принципы, методы. Психолого-педагогические и лингвистические основы методики обучения русскому языку в школах с украинским языком. Содержание обучения русскому языку

ТЕМА 2. Особенности обучения русскому языку в школах с украинским языком обучения.

Сравнительный анализ фонетического, орфографического, грамматического материала в русском и украинском языках как основа содержания и методики обучения.

ТЕМА 3. Специфика формирования орфографических умений и навыков русского языка.

Методика изучения идентичного, специфического и несовпадающего материала.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. МЕТОДИКА ОБУЧЕНИЯ РУССКОМУ ЯЗЫКУ НА НАЧАЛЬНОМ ЭТАПЕ. НАЧАЛЬНОЕ ОБУЧЕНИЕ ЧТЕНИЮ И ПИСЬМУ

ТЕМА 4. Методика обучения чтению на русском языке

Методика начального обучения чтению на русском языке (ознакомление с буквами, формирование умений читать). Приемы развития и усовершенствования читательских умений и навыков. Особенности чтения на русском языке. Развитие умений русской речи в процессе работы над текстом для чтения.

ТЕМА 5. Особенности методики формирования умений речевой деятельности.

Формирования орфоэпических и акцентологических умений на уроках русского языка. Методика формирования грамматических умений на начальном этапе изучения русского языка. Развитие диалогической и монологической русской речи. Формирование умений слушания-понимания (аудирования) русской речи. Методика работы над словом, элементами лексикологии на начальном этапе обучения русскому языку.

ТЕМА 6. Методика изучения языкового материала.

Методика изучения фонетико-грамматического материала русского языка.

Особенности изучения материала по грамматике русского языка.

ТЕМА 7. Методика развития речи.

Направления и виды работы по развитию русской речи в процессе изучения языкового материала.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. НАПРАВЛЕННОСТЬ И СОДЕРЖАНИЕ ОБУЧЕНИЯ РУССКОМУ ЯЗЫКУ В НАЧАЛЬНЫХ КЛАССАХ В ШКОЛАХ С УКРАИНСКИМ ЯЗЫКОМ ОБУЧЕНИЯ.												
ТЕМА 1. Теоретические основы обучения русскому языку	13	2	2	1	–	8	10	2	–	–	–	8
ТЕМА 2. Особенности обучения русскому языку в школах с украинским языком обучения.	13	2	2	1	–	8	16	–	2	–	–	14
ТЕМА 3. Специфика формирования орфографических умений и навыков русского языка.	14	2	2	2	–	8	16	–	–	–	–	16
Разом за змістовим модулем I	40	6	6	4	–	24	42	2	2	–	–	38
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. МЕТОДИКА ОБУЧЕНИЯ РУССКОМУ ЯЗЫКУ НА НАЧАЛЬНОМ ЭТАПЕ. НАЧАЛЬНОЕ ОБУЧЕНИЕ ЧТЕНИЮ И ПИСЬМУ												
ТЕМА 4. Методика обучения русскому чтению.	13	2	2	1	–	8	12	2	2	–	–	8
ТЕМА 5. Особенности методики формирования умений речевой деятельности.	15	2	4	1	–	8	14	2	2	–	–	10
ТЕМА 6. Методика изучения языкового материала.	11	2	2	1	–	6	10	–	–	–	–	10
ТЕМА 7. Методика развития речи.	11	2	2	1	–	6	12	–	–	–	–	12

Разом за змістовим модулем II	50	8	10	4	–	28	48	4	4	–	–	40
Усього годин	90	14	16	8	–	52	90	6	6	–	–	78
Модуль 2												
ІНДЗ	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Усього годин	90	14	16	8	–	52	90	6	6	–	–	78

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Теоретические основы обучения русскому языку.	2	–
2	Особенности обучения русскому языку в школах с украинским языком обучения.	2	2
3	Специфика формирования орфографических умений и навыков русского языка	2	–
4	Методика обучения русскому чтению.	2	2
5	Особенности обучения русскому языку в школах с украинским языком обучения.	4	2
6	Методика изучения языкового материала.	2	–
7	Методика развития речи.	2	–
Разом		16	6

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Речевое направление работы по русскому языку за новыми программами. Анализ программ и учебников по русскому языку для 1-4 классов	2
2	Работа над видами речевой деятельности в процессе обучения грамоте.	2
3	Особенности урока русского языка в 3 классе и 4 классе	4
Разом		8

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Законспектувати основні вимоги до підручників російської мови як другої.	4	4

2	Розкрити особливості використання пізнавальних методів в умовах викладання російської мови як другої.	6	6
3	Розробити уроки різних типів під час вивчення різного за ступенем збігу матеріалу.	4	4
4	Проаналізувати чинні підручники з російської мови для 2-4-х класів щодо ефективності граматичних вправ.	4	8
5	Проаналізувати чинні програми з російської мови для початкової школи.	4	6
6	Розробити урок читання в 4 класі. Обґрунтуйте доцільність вибраних вами методичних прийомів.	6	6
7	Скласти картки-опори для роботи в парах з наступним діалогом.	4	6
8	Виготовити наочність для уроків російської мови з вивчення специфічного матеріалу	4	6
9	Скласти сценарій до позакласного заходу з російської мови.	4	6
10	Виписати з посібників творчі вправи	4	6
11	Виготовити дидактичний матеріал для	4	6
12	Дібрати систему вправ, спрямованих на формування уміння перекладу з української мови на російську.	2	6
13	Розробити систему уроків з вивчення ідентичного матеріалу..	2	8
Разом		52	78

9. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Індивідуальна навчально-дослідне завдання передбачає виготовлення демонстраційних таблиць писаних та друкованих малих і великих букв російського алфавіту та папок, в яких буде зібраний матеріал на букви, яких немає в українській мові (скоромовки, лічилки, чистомовки, вірші, смішинки, малюнки.)

Варіант 1

1. Законспектувати основні вимоги до підручників з російської мови як другої.
2. Виготовити наочний матеріал, де вивчається буква О.
3. Розробити конспект уроку в 4 класі.

Варіант 2

1. Розкрити особливості використання пізнавальних методів в умовах викладання російської мови як другої. Навести приклади.

2. Виготувати наочний матеріал, де вивчається буква Й.
3. Розробити конспект уроку в 3 класі.

Варіант 3.

1. Розробити конспект уроку вивчення ідентичного матеріалу.
2. Виготувати наочність до вивчення буквосполучення ЧУ, ЩУ.
3. Дібрати скоромовки до даної теми.

Варіант 4.

1. Скласти картки-опори для роботи в парах з наступним ситуативним діалогом.
2. Виготувати наочність до вивчення буквосполучення ЧА, ЩА.
3. Дібрати скоромовки до даної теми.

Варіант 5.

1. Розробити конспект уроку до вивчення матеріалу, що співпадає частково.
2. Виготувати наочність до вивчення буквосполучення ЖЕ, ШЕ, ЦЕ.
3. Дібрати ігри до даної теми.

Варіант 6.

1. Скластикартки-опори для роботи в парах з наступним діалогом на основі прослуханого чи прочитаного тексту.
2. Розробити конспект уроку до вивчення матеріалу, протилежного за змістом.
3. Дібрати прислів'я про роль книжки в житті людини.

Варіант 7.

1. Розробити конспект уроку до вивчення специфічного матеріалу.
2. Скластикартки-опори для роботи в парах з наступним діалогом на основі картинки.
3. Скласти сценарій до позакласного заходу з російської мови.

10. Методи навчання

Словесні (розповідь, бесіда, лекція тощо), наочні (ілюстрація, демонстрація тощо), практичні (вправи, навчально-продуктивна діяльність тощо), репродуктивний метод, частково-пошуковий метод, навчальна робота під керівництвом викладача, самостійна робота студентів, розв'язування творчих завдань, інтерактивні методи навчання, дидактичні ігри, тощо.

11. Методи контролю

Усне опитування, письмове тестування, виконання письмових завдань, перевірка виконання самостійної роботи, підготовка та захист проекту, розробка та проведення уроків/окремих фрагментів уроків, моделювання

ситуації, підготовка повідомлення/виступу, самооцінювання, взаємооцінювання, залік.

12. Критерії оцінювання результатів навчання

Низький рівень (незадовільно). Студент не описує явища, не виявляє знання і розуміння основних положень теми.

Середній рівень (задовільно). Студент описує явища, без пояснень наводить приклади, що ґрунтуються на власних спостереженнях, матеріалах підручника, розповідях викладача, виявляє знання і розуміння основних положень (законів, теорій) розв'язує прості задачі, які не складаються з під задач.

Достатній рівень (добре). Студент може застосовувати знання в стандартних ситуаціях, з допомогою викладача аналізує одержані результати під час розв'язування задачі. Уміє пояснити явища, здійснювати аналіз, узагальнювати знання, систематизувати їх, робити висновки.

Високий рівень (відмінно). Студент вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує його на практиці в стандартних ситуаціях (виконання завдань, практичних робіт), наводить аргументи на підставі своїх думок. Студент самостійно оцінює різні явища, факти, виявляючи особисту позицію щодо них, знаходить джерела інформації і використовує одержані знання і уміння під час виконання практичних завдань.

13. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота							Сума
З.М. 1			З.М. 2				
T.1	T.2	T3	T.4	T.5	T6	T7	100
10	15	15	15	15	15	15	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68 -74	D		
60-67	E	задовільно	не зараховано з
35-59	FX	незадовільно з	

		можливістю повторного складання	можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

14. Методичне забезпечення:

Конспекти лекцій, методичні розробки до проведення практичних занять, навчальні посібники, нормативні документи, питання тестового контролю як у паперовому варіанті так і в електронному, який розміщений у системі Moodle.

15. Рекомендована література

Основна

1. Волошина А.П. Методика обучения русскому языку в начальной школе (для школ с украинским языком обучения): Пособие для студентов и учителей начальных классов. – Умань. 2011. 125 с.

2. Володарская А. М., Ковальчук А. Н., Настенко А. И. Все уроки русского языка 3-й класс. – Х. : Изд. группа «Основа», 2010. – 189 с.

3. Володарская А. М., Дашко О. П., Микитченко Н. И., Рябова Т. Б. Все уроки русского языка 4-й класс. – Х. : Изд. группа «Основа», 2011. – 238 с.

4. Гудзик И.Ф. Компетентностно-ориентированное обучение русскому языку в начальных классах (в школах с украинским языком обучения). – Чернівці: Бекрек, 2007.

5. Коваль А.П. Методика преподавания русского языка в школах с украинским языком обучения: Учеб. пособие. – К: Выща школа. Головное издательство, 1989. – 311 с.

6. Львов М.Р., Рамзаева Т.Г., Светловская Н.Н. Методика обучения русскому языку в начальных классах: Учеб. пособие для студентов пед. ин-тов по спец. «Педагогика и методика нач. обучения». – М: Просвещение, 1987. – 415 с.

7. Львов М.Р. Методика развития речи младших школьников. – М., 1982.

8. Методика преподавания русского языка: Учеб. пособие для студентов пед. ин-тов по спец. «Рус. яз. и лит.» / М.Т. Баранов, Т.А. Ладыженская, М.Р. Львов и др.; под ред. М.Т. Баранова. – м.: Просвещение, 1990. – 1990. – 368

9. Пелепейченко Л.М., Коченгіна М.В. Російська мова.: Підручник для 2-го класу шкіл з українською мовою навчання. – К.: Промінь, 2004. – 158 с.: іл. – Рос. мовою.

10. Пелепейченко Л.М., Коченгіна М.В. Російська мова.: Підручник для

3-го класу з українською мовою навчання. – К.: Промінь, 2004. – 158 с.: іл. – Рос. мовою.

11. Пелепейченко Л.М., Коченгіна М.В. Російська мова.: Підручник для 4-го класу з українською мовою навчання. – К.: Промінь, 2004. – 158 с.: іл. – Рос. мовою.

12. Програми середньої загальноосвітньої школи, 1-4 класи. - К.: «Початкова школа», 2016. - С.117-160.

13. Стативка В. И., Самонова Е. И. .Русский язык 1-й класс. – Киев: «Генеза», 2012.-160 с.

14. Стативка В. И., Самонова Е. И., Полякова Т.М. .Русский язык 2-й класс. – Киев: «Генеза», 2014.-160с.

15. Стативка В. И., Самонова Е. И., Полякова Т.М. Русский язык 3-й класс. – Киев: «Генеза», 2014.-176 с.

16. Стативка В. И., Самонова Е. И., Полякова Т.М. Русский язык 4-й класс. – Киев: «Генеза», 2016.-176 с.

Допоміжна

1. Гудзик І. Умовно-мовленнєва діяльність та комунікативне використання мовлення у навчанні російської мови. // Початкова школа. -*. – 2007. –С.47-51.

2. Гудзик І. П. Мовленнєве спрямування роботи з російської мови за новими програмами // Початкова школа. – 2002. – № 1. – С. 45-50.

3. Коваль А.П. Наглядность на уроках русского языка в начальных
Вашуленко М., Гудзик И. Речевое развитие первоклассников в процессе обучения грамоте. // Початкова школа. - №8. -2006. – С. 24-28

4. Вашуленко М., Гудзик И. Речевое развитие первоклассников в процессе обучения грамоте // Початкова школа. - №9. – 2006. –С 45 – 48.

5. Вашуленко М., Гудзик И. Работа над видами речевой деятельности в процессе обучения грамоте. // Початкова школа. - № 11. – 2006. – С.32-34.

6. Толковый словарь русского языка: Пособие для учащихся национальных школ. Под редакцией М.И. Махмутова, А.В. Текучева, Н.М. Шанского. – Л.: Просвещение, 1982. – 384 с., ил.

7. Українсько-російський словник . К.: Вища школа, 1998. – 944с.

16. Інформаційні ресурси

https://www.president.gov.ua	Офіційне партнерство Президента України
www.mon.gov.ua	Міністерство освіти і науки України
http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi	Сайт Верховної Ради України
http://www.nau.kiev.ua	Сайт ЗАТ «Інформтехнологія»
www.liga.net	Законодавство, новини, договори...
http://www.intel.com/cd/corporate/educ	Сайт Intel® у сфері освіти

ation/emea/ukr/index.htm	
http://www.library.kr.ua/libworld/elib.html	Бібліотеки в Інтернеті
http://www.nbuv.gov.ua/	Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського
http://www.nbuv.gov.ua/libdoc/	Комп'ютерні технології в бібліотеці (Київ)
http://www.nbuv.gov.ua/eb/ep.html	Електронний фонд наукових публікацій (Київ)
http://www.hronos.km.ru/	Хронос – Добірка історичних матеріалів
http://www.infociti.kiev.ua/	InfoCiti (Київ) Тексти з комп'ютерних технологій
http://lib.meta.ua/	Бібліотека на Meta.ua (Харків)
http://www.utoronto.ca/elul/	Електронна бібліотека української літератури (Канада)
http://www.library.edu-ua.net/	Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського (Київ)
http://www.gntb.n-t.org/	Державна науково-технічна бібліотека України (Київ)
http://www.4uth.gov.ua/	Державна бібліотека України для юнацтва (Київ)
http://www.nplu.kiev.ua/	Національна парламентська бібліотека України (Київ)
https://dls.udpu.edu.ua/	Інформаційно-освітнє середовище для студентів очної та заочної (дистанційної) форм навчання